

Starzenie się w błędzeniu myślami

WPIK Open Access 12

Marek Kowalczyk

Starzenie się w błędzeniu myślami

Poznań 2021

WPIK Open Access 12

Copyright by:
Marek Kowalczyk

Copyright by:
Wydawnictwo Rys

Redaktor naukowy WPIK Open Access:
dr hab. Aleksandra Piłarska, prof. UAM

Recenzja:
dr Krystian Barzykowski

Koncepcja okładki:
Wydział Psychologii i Kognitywistyki UAM

Korekta i redakcja:
Sebastian Surendra

Wydanie I
Poznań 2021

ISBN 978-83-66666-93-1

DOI 10.48226/978-83-66666-93-1

Wydanie:

Wydawnictwo Rys
ul. Kolejowa 41
62-070 Dąbrówka
tel. 600 44 55 80

e-mail: tomasz.paluszynski@wydawnictworys.com
www.wydawnictworys.com

Spis treści

Wprowadzenie	9
Rozdział 1	
Czym jest błędzenie myślami	13
1.1. Błędzenie myślami jako spontanicznie wzbudzone myślenie o czymś innym niż zadanie i otoczenie	13
1.2. Błędzenie myślami jako myślenie nieukierunkowane.....	15
1.3. Spontaniczne i zamierzone błędzenie myślami	17
1.4. Błędzenie myślami jako pojęcie naturalne	18
1.4.1. Myśli niedotyczące otoczenia a myśli niezwiązane z bodźcami otoczenia	19
1.4.2. Myśli oderwane od zadania a interferencja poznawcza dotycząca zadania	20
1.4.3. Meta-świadome i meta-nieświadome błędzenie myślami..	22
1.5. Błędzenie myślami w mózgu.....	22
1.5.1. Błędzenie myślami wiąże się ze wzbudzeniem obwodu podstawowego	23
1.5.2. Błędzenie myślami wiąże się ze wzbudzeniem obwodu czołowo-ciemieniowego.....	25
1.5.3. Błędzenie myślami wiąże się ze tłumieniem percepcji...	26
1.5.4. Różnice indywidualne w błędzeniu myślami mają korelaty neuroanatomiczne.....	27
1.6. Podsumowanie.....	28
Rozdział 2	
Uwarunkowania, korelaty i konsekwencje błędzenia myślami	31
2.1. Metody badania błędzenia myślami	31
2.2. Błędzenie myślami w życiu codziennym	36
2.3. Błędzenie myślami a wymagania zadania	37
2.4. Błędzenie myślami a wykonanie	40
2.5. Błędzenie myślami a motywacja związana z zadaniem	42
2.6. Błędzenie myślami a zdarzenia w otoczeniu	44
2.7. Błędzenie myślami a nastrój i emocje	48
2.8. Błędzenie myślami a pojemność pamięci roboczej	55
2.9. Podsumowanie.....	63

Rozdział 3	
Błądzenie myślami u młodych i starszych dorosłych.....	65
3.1. Badania kwestionariuszowe.....	65
3.2. Rejestrowanie doświadczenia w warunkach naturalnych.....	71
3.3. Badania laboratoryjne.....	74
3.3.1. Klaryfikacje	78
3.3.2. Interakcje	85
3.3.3. Współzmiennie wieku	96
3.4. Błądzenie myślami w czasie beczynności	105
3.5. Podsumowanie i dyskusja.....	106
Rozdział 4	
Kontrola poznawcza w starzejącym się mózgu	119
4.1. Zmiany w strukturze i funkcjonowaniu mózgu związane ze starzeniem się.....	119
4.1.1. Deterioracja i kompensacja	119
4.1.2. Starzenie się a obwód podstawowy.....	121
4.2. Kontrola proaktywna i reaktywna	123
4.2.1. Badania z użyciem zadania AX-CPT	124
4.2.2. Kontrola proaktywna i reaktywna w pamięci prospektywnej	125
4.3. Kontrola sprawowana „od wewnątrz” i kontrola oparta na wskazówkach zewnętrznych.....	128
4.4. Inhibicyjna kontrola pamięci	130
4.5. Podsumowanie.....	136
Rozdział 5	
Dlaczego z biegiem lat dorosłego życia ludzie coraz mniej błądzą myślami?.....	139
5.1. Negatywna i pozytywna regulacja błędzenia myślami.....	139
5.1.1. Negatywna regulacja błędzenia myślami	140
5.1.2. Pozytywna regulacja błędzenia myślami	142
5.2. Zmiany w funkcjonowaniu podstawowych mechanizmów poznawczych związane ze starzeniem się a błędzenie myślami.....	145
5.2.1. Inicjacja	146
5.2.2. Kontynuacja.....	152
5.2.3. Zakończenie/przerwanie.....	153

5.2.4. Podsumowanie.....	154
5.3. Zmiany w motywacji jako źródło zmian w błędzeniu myślami..	155
5.4. Pośrednia regulacja błędzenia myślami.....	161
5.5. Podsumowanie i uwagi końcowe.....	163
Literatura.....	167